

Evaluatie steekincident Maastricht

14 december 2017

Tijdslijn en feitenrelaas

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1 Inleiding	3
1.1 Werkwijze	3
1.2 Te beantwoorden vragen	3
1.3 Leeswijzer	3
1.4 Informatie vooraf	3
1.4.1 Sturing bij de politie	3
1.4.2 Sturing bij de ambulancezorg	4
1.4.3 Sturing gemeenschappelijke meldkamer	4
1.4.4 Personele bezetting 14 december	4
1.4.5 Beeld van de dagelijkse operatiën	5
1.5 Multidisciplinaire afspraken extreem geweld	5
1.5.1 Acceptabel risico	5
2 Beschrijving gebeurtenissen	6
2.1 20:58 uur	6
2.2 21:00 uur	6
2.3 Ontwikkelingen 21:00-21:17 uur	6
2.4 P1, Botsaartstraat	6
2.4.1 OC	6
2.4.2 MKA	7
2.5 PD 2 Joseph Postmesstraat	7
2.5.1 OC	7
2.5.2 MKA	8
2.6 PD 3	9
2.6.1 OC	9
2.6.2 MKA	9
2.7 Afronding incidenten	10
3 Context en toelichting	11
3.1 Beleving politiemedewerkers	11
3.2 Beleving ambulance-hulpverleners	11
3.3 Procedure Extreem geweld/ Terrorisme	12
3.4 Trainingen	13
3.5 Actueel dreigingsbeeld	13
3.6 GRIP	13
4 Conclusies	14
4.1 Beantwoording onderzoeksvragen	14
4.2 Overige conclusies	15
4.3 Overige vragen rondom de incidenten	15
5 Bijlage 1 Tijdlijn	17
6 Bijlage 2, lijst met afkortingen	27

Voorwoord

Het brute geweld waarmee enkele families en hun naasten op 14 december 2017 in Maastricht te maken kregen, is onvoorstelbaar. Er vielen die avond meerdere slachtoffers. Ze liepen (zeer) ernstige verwondingen op. Twee mensen werden zodanig belaagd dat ze aan hun verwondingen overleden. Het leven is hun met grof geweld ontnomen. Daardoor moeten hun achtergebleven dierbaren een enorm verlies verwerken. De pijn en het leed dat de gewonden en de nabestaanden van de overleden slachtoffers is aangedaan, kan niet anders dan zeer diep ingrijpen in hun levens. De dramatische, en mogelijk zelfs traumatische, gebeurtenissen moeten ze een plek zien te geven. Ook op de betrokken hulpverleners heeft de avond op diverse manieren indruk gemaakt. Uit respect voor de gewonde en overleden slachtoffers, uit respect voor de betrokken families en nabestaanden en uit respect voor de ingezette hulpverleners heeft de Veiligheidsregio Zuid-Limburg een evaluatie van de steekincidenten opgesteld. Al deze mensen hebben er recht op om te weten hoe de avond is verlopen en hoe de hulpdiensten hebben geprobeerd om levens te redden en het geweld te stoppen.

F.C.W. Klaassen
Directeur Veiligheidsregio Zuid-Limburg

1 Inleiding

Op donderdag 14 december 2017 vindt er in Maastricht rond 21:00 uur een aantal incidenten plaats waarbij - helaas- meerdere slachtoffers vallen; samengevat als 'steekincident Maastricht'. Twee personen overlijden aan hun verwondingen. Er is sprake van meerdere incidentlocaties en op dat moment ook van meerdere verdachten. Om een helder beeld te krijgen van de gebeurtenissen die avond heeft de burgemeester van Maastricht aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg gevraagd om een tijdlijn en een feitenrelaas van de betrokken hulpdiensten op te stellen en deze te toetsen aan de geldende protocollen.

1.1 Werkwijze

Om de gevraagde tijdlijn op te kunnen stellen is gebruik gemaakt van de bij de politie en ambulancedienst bekende gegevens. Gevraagd is om deze toe te lichten en te voorzien van context. Specifiek is gebruik gemaakt van:

- Beschikbaar gesteld analysemateriaal van C2000 communicatie tussen eenheden en Operationeel Centrum (OC) politie en tussen eenheden en Meldkamer Ambulancezorg (MKA);
- Verzonden datacommunicatie van eenheden zoals die geregistreerd wordt in het Gemeenschappelijk Meldkamer Systeem (GMS);
- Context bij en aanvulling van de geanalyseerde data door sleutelfunctionarissen van politie en ambulancedienst.

Voor een onafhankelijke blik op de verschillende bijdragen van politie en ambulancezorg is de informatie van OC en MKA in LCMS en in meldkamerrapporten geverifieerd. De op deze wijze verzamelde informatie is samengebracht in deze evaluatie.

1.2 Te beantwoorden vragen

In deze evaluatie worden aan de hand van de tijdlijn en de toegevoegde context de volgende vragen beantwoord:

- Wat is er op de avond van 14 december gebeurd?
- Hoe hebben de hulpdiensten daarop gereageerd?
- Welke protocollen of procedures zijn gevolgd?
- Waren de procedures/protocollen voldoende bekend bij de hulpverleners?
- Zijn de procedures/protocollen correct toegepast?
- Indien mogelijk: Wat zijn de gevolgen geweest voor de slachtoffers?

1.3 Leeswijzer

De evaluatie start in hoofdstuk 2 met een beschrijving van de gebeurtenissen op 14 december 2017. Dit om de bijzondere omstandigheden op die avond voor de hulpverleners te duiden. De daarbij behorende tijdlijn die een overzicht geeft van de volgorde van gebeurtenissen is als bijlage 1 toegevoegd. Deze tijdlijn wordt in hoofdstuk 3 voorzien van context en uitleg. In dit deel is tevens op onderdelen een sfeerimpressie van de avond toegevoegd en worden citaten van medewerkers ingebracht. In hoofdstuk 4 tenslotte worden de vragen beantwoord die in paragraaf 1.2 geformuleerd zijn.

1.4 Informatie vooraf

Om het verloop van het incident en de gebruikte afkortingen te kunnen begrijpen, wordt eerst kort ingegaan op de manier waarop de politie en de ambulancedienst de aansturing bij incidenten hebben georganiseerd.

1.4.1 Sturing bij de politie

De politie maakt onderscheid tussen de dagelijkse sturing, sturing bij incidenten en sturing bij opschaling. Bij een incident kunnen diverse politiefunctarissen betrokken zijn:

- De Hoofd Officier van Dienst Politie (HOVD-P)
Deze stuurt de operatie aan. Leiding en coördinatie vallen onder zijn verantwoordelijkheid. Bij incidenten die daar aanleiding toe geven wordt de HOVD-P gealarmeerd door de Officier van Dienst Operationeel Centrum (OvD-OC).

- Officier van Dienst Politie (OvD-P)
Deze stuurt en coördineert het incident ter plaatse.
- De Officier van Dienst Informatie (OvD-I).
Deze is verantwoordelijk voor de informatie- en inlichtingenprocessen en stuurt en coördineert de informatieprocessen.
- De Officier van Dienst Recherche (OvD-R)
Deze functionaris stuurt en coördineert de opsporingsprocessen.
- De Officier van Dienst Operationeel Centrum (OvD-OC)
Deze functionaris is er binnen het Operationeel Centrum voor de sturing ten behoeve van buiten. Deze monitort de veiligheidssituatie in de eenheid en is verantwoordelijk voor de sturing op incidenten tot de OvD-P die sturing actief overneemt (sturing brongebied) en stemt daarbij af met de Calamiteiten Coördinator.
- De Calamiteiten Coördinator (CaCo)
Deze monitort de multidisciplinaire veiligheidssituatie en stemt daarbij af met de hulpdiensten die op de gemeenschappelijke meldkamer werken. De rol van CaCo kan door medewerkers van de politie, brandweer of ambulancezorg worden vervuld.

1.4.2 Sturing bij de ambulancezorg

Tijdens een opgeschaalde situatie opereren ambulances onder de verantwoordelijkheid van een Officier van Dienst Geneeskundig (OvD-G). Wanneer er voor een incident meerdere ambulances ingezet worden dan neemt de eerst aankomende ambulance ter plaatse de leiding en coördinatie over het incident op zich (command & control) totdat de OvD-G ter plaatse is. De Meldkamer Ambulancezorg (MKA) voorziet de OvD-G en de ambulances van de noodzakelijke informatie.

1.4.3 Sturing gemeenschappelijke meldkamer

Binnen de gemeenschappelijke meldkamer Limburg (GMKL) in Maastricht is er sprake van een meldkamer brandweer en een meldkamer ambulancezorg in een gemeenschappelijke ruimte met het Operationeel Centrum (OC) van de politie eenheid Limburg. De hulpdiensten kunnen hierdoor niet alleen communiceren via het Gemeenschappelijk Meldkamer Systeem (GMS), maar ook face to face.

In het GMS-systeem worden meldingsgegevens ingevoerd evenals gegevens van de melder, aangevuld met acties die ondernomen zijn en eventueel ook essentiële informatie uit het C2000 berichtenverkeer. Ook essentiële informatie uit het telefoonverkeer wordt opgeslagen. De in GMS opgeslagen informatie geeft echter niet per definitie een compleet beeld, omdat daarin alleen de op dat moment als essentieel ingeschatte informatie wordt opgeslagen. Dat is daarnaast mede afhankelijk van externe factoren, zoals een juiste registratie en voldoende mensen om GMS te vullen.

1.4.4 Personele bezetting 14 december

Operationeel Centrum

Op 14 december draait de middagdienst van het Operationeel Centrum met een bezetting van 7 medewerkers, waar onder 1 senior centralist. De bezetting bestaat daarnaast uit een Officier van Dienst Operationeel Centrum (OvD-OC) en een Officier van Dienst Informatie (OvD-I) alsmede het Real Time Intelligence Center (RTIC). De senior centralist politie vervult in deze middagdienst de multidisciplinaire rol van Calamiteiten Coördinator (CaCo). Deze dienst is volgens rooster belegd bij de politie. De betreffende OvD-OC is ook als CaCo opgeleid. Er is bij de brandweer nog een functionaris met die kwaliteit in dienst.

Meldkamer ambulancezorg

De MKA Limburg was op het tijdstip van het incident regulier bezet met 5 verpleegkundig centralisten. De OvD-G is bereikbaar in een piketfunctie.

1.4.5 Beeld van de dagelijkse operatiën

Politie

De noodhulp binnen het District Zuid-West Limburg (Maastricht) wordt verricht met 3 noodhulp eenheden die zich ten tijde van de serie incidenten in Maastricht bevinden. Zij waren rond 20:58 uur op weg naar een heterdaad woninginbraak. Overige politiecapaciteit wordt tijdens het incident onttrokken aan andere districten en eenheden. In zowel Maastricht als in het Heuvelland bevindt zich bij aanvang van het incident een OVD-P. Een derde OVD-P die zijn dienst net had beëindigd, besloot bij zijn collega in Heuvelland aan te sluiten en zich beschikbaar te stellen voor het incident.

Ambulances

Ook de ambulances werken met een bezetting in een bepaald gebied. Als de beschikbare ambulancecapaciteit in een gebied is ingezet, worden vanuit andere districten voertuigen "voorwaardenscheppend" opgesteld op strategische locaties. Wanneer extra capaciteit noodzakelijk is, kunnen die voorwaardenscheppende ambulances snel ter plekke zijn.

1.5 Multidisciplinaire afspraken extreem geweld

De hulpdiensten hebben op basis van ervaringen bij aanslagen elders in de wereld afspraken gemaakt over hun inzet bij extreem geweld. In deze afspraken wordt gewerkt met een coldzone, een warmzone en een hotzone en een motorkapoverleg waarin de diensten overleggen over de locaties en grenzen van de zones. Er is onder meer vastgelegd dat bij incidenten met steekwapens de politiefunctionaris de locaties en grenzen van de zones bepaald.

1.5.1 Acceptabel risico

Voor de geneeskundige hulpverlening is het gebruikelijk om een veilige werkomgeving als absolute voorwaarde te stellen. In principe werken ambulancehulpverleners alleen in een veilig verklaarde omgeving. Dit is een landelijk uitgangspunt. Bij extreem geweld kunnen echter niet of nauwelijks veiligheidsgaranties worden afgegeven. Wachten op 'sein veilig' is daarentegen voor levensbedreigend gewonde slachtoffers potentieel fataal. In de ambulancesector groeit het bewustzijn dat 'absolute veiligheid' daarom moet worden vervangen door 'acceptabel risico'. Met de zone-indeling cold, warm, hot, wordt invulling gegeven aan dit 'acceptabel risico'.

2 Beschrijving gebeurtenissen

Donderdag 14 december is een reguliere werkdag. Het is de aanlooperperiode naar de Kerst met evenementen in die sfeer. Kerstvieringen, Magisch Maastricht en lage temperaturen vullen een winterse sfeer in.

Situatie voorafgaand aan de eerste melding

Kort voor 21:00 uur stuurt het Operationeel Centrum (OC) de 3 herkenbare politie surveillances (hierna eenheden) die aanwezig zijn in district Zuid-West (Maastricht) naar de wijk Wolder (dat is richting Vroenhoven) voor een heterdaad woninginbraak. De eenheden rondom Heerlen wordt verzocht voor een intern bericht naar bureau Heerlen te komen.

De 3 eenheden te Maastricht naderen de locatie waar de inbreker(s) nog in de woning zit(ten). Er is informatie beschikbaar dat verdachte mannen met rugzakken om de straat inlopen. Vanuit het OC wordt een 4^e eenheid (hondengeleider) naar de locatie Veulenerbank gestuurd. Deze eenheid moet op dat moment vanuit Geleen komen. Het is dan 20:58 uur.

2.1 20:58 uur

Op de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) komt een eerste melding binnen van een incident. Het betreft een melding voor de Botsaartstraat te Maastricht waar volgens de melder een persoon met een groot mes een ander persoon heeft neergestoken. De MKA koppelt een ambulanceteam aan deze melding en stuurt om 21:01 uur een ambulance naar de Botsaartstraat. Deze ambulance vertrekt ook om 21:01 uur. Conform de standaardprocedure bij incidenten met een gewelds-element vraagt de ambulancedienst aan de MKA of de incidentlocatie veilig is. De MKA geeft aan dat de locatie nog niet veilig is.

2.2 21:00 uur

Bij de politie komen op het OC eveneens eerste meldingen binnen. Er is sprake van een onbekend persoon die met een groot mes het slachtoffer meerdere keren heeft gestoken. Het slachtoffer ligt buiten in de struiken. De dader sprak Arabisch.

2.3 Ontwikkelingen 21:00-21:17 uur

In een kwartier ontwikkelt zich een scenario waarbij zich een serie incidenten met extreem geweld voordoet, binnen een zeer beperkt deel van Maastricht waarbij meerdere slachtoffers te betreuren zijn en waarbij er sprake is van meerdere daders. In politietermen ontstaan er meerdere plaatsen delict (PD's) met meerdere slachtoffers, meerdere daderbeschrijvingen en chaotische toestanden op de PD's. De indeling in PD1, PD2 en PD3 is voor de duidelijkheid in de toelichting van belang gebleken. Daarom wordt in deze evaluatie gesproken over een PD1, een PD2 en een PD3.

Daarmee worden de volgende locaties bedoeld:

- PD1 is de locatie Botsaartstraat
- PD2 is de locatie Joseph Postmesstraat
- PD3 is de locatie Weustenraadstraat (Moskee)

2.4 P1, Botsaartstraat

2.4.1 OC

Om 20:58 uur komt bij de MKA de eerste melding over een steekincident binnen. Er wordt melding gemaakt over een persoon met een groot mes op de Botsaartstraat die buiten een persoon neergestoken heeft. Vervolgens komt om 21:00 uur de eerste melding bij het OC binnen: een onbekend persoon heeft meerdere keren gestoken, het slachtoffer ligt in de struiken. De onbekende dader zou Arabisch spreken en gevlucht zijn richting Malberg, een andere wijk in Maastricht. Er is een specifiek signalement bekend van de dader. Dat spreekt van een kort lederen zwarte jas en een spijkerbroek.

Uit GMS blijkt dat om 21:01 uur door het OC de eerste eenheid richting de Botsaartstraat is gestuurd. Er worden in eerste aanleg 4 eenheden ingezet waaronder een OVD-P. De standaardprocedure bij incidenten met geweld is dat de politie zorgt voor een veilige werkomgeving voor de overige hulpverleners. Zodra de werkomgeving veilig is, wordt dat doorgegeven aan de overige hulpdiensten. Om 21:07 uur is de woning

van het slachtoffer gecontroleerd op aanwezigheid van daders en/of slachtoffers. Mogelijke daders worden niet aangetroffen waarmee de situatie veilig lijkt. Om 21:08 uur komt de OVD-P ter plaatse. Een minuut later arriveert ook een ambulance.

De OVD-OC begint na het bekend worden van het steekincident op PD1 met het oproepen van de ondersteunende forensische en opsporingsdiensten. Ook informeert de OVD-OC België vanwege mogelijke vluchtwegen van de onbekende verdachte. Al vrij snel, na aankomst van de ambulance, krijgt het OC bericht van een politie-eenheid dat het slachtoffer op PD1 is overleden. Op dat moment verschuift de focus van hulpverlening richting opsporing van de onbekende verdachte. Totdat om 21:08 uur de eerste informatie met betrekking tot het steekincident op PD2, de Joseph Postmesstraat, bekend wordt.

Om 21:17 uur verzoekt de OVD-P nog 3 extra eenheden naar PD1 te sturen. Aan dit verzoek kan niet worden voldaan vanwege het incident op PD2 en dat krijgt prioriteit. Uiteindelijk zal de OVD-P alle capaciteit van PD1 kwijtraken ten behoeve van PD2.

2.4.2 MKA

De MKA stuurt op basis van de melding 1 ambulance ter plaatse. Die ambulance krijgt om 21:01 uur zijn opdracht en vertrekt daarop meteen. Deze ambulance is om 21:09 uur ter plaatse in de Botsaartstraat.

Vrijwel direct na aankomst van de ambulance wordt op PD1 geconstateerd dat het slachtoffer overleden is. De betrokken spreken later van gruwelijke verwondingen bij het slachtoffer die zij in hun carrière nog niet eerder zijn tegengekomen.

PD1 Botsaartstraat	Politie	Ambulance
Melding	21:00	20:58
Opdracht verstrekt		21:01
1 ^e Eenheid ter plaatse	<21:05	21:09
OvD-P ter plaatse	<21:08	
Vrij gemeld		21:20

2.5 PD 2 Joseph Postmesstraat

2.5.1 OC

Vrijwel gelijktijdig met de melding van het overlijden van het slachtoffer op PD1 wordt er om 21:08 uur bij het OC melding gemaakt van een tweede incident. De OVD-OC wordt geïnformeerd dat er op de Joseph Postmesstraat geslagen wordt met stokken.

Om 21:10 uur ontvangt de meldkamer ambulance een melding dat er op de Joseph Postmesstraat drie personen zijn neergestoken. Op de meldkamer wordt deze informatie tussen de diensten gedeeld. Politie-eenheden worden van het incident van de woninginbraak afgehaald en doorgestuurd naar de Joseph Postmesstraat.

Er wordt gesproken over een dader die gekleed is in een shirt en een trainingsbroek. Dat wordt om 21:13 uur met de eenheden gedeeld. Het ontvangen signalement van de op dat moment onbekende dader van PD2 wijkt sterk af van het eerder ontvangen signalement van de onbekende dader van PD1. Vanwege het afwijkende signalement, het feit dat PD2 niet overeenkomt met de genoemde vluchtrichting van de dader van PD1 en de op dat moment onbekende modus operandi van beide PD's wordt er geacteerd vanuit het scenario dat er sprake is van meerdere daders en van meerdere PD's. RTIC en eenheden onderzoeken of er een relatie ligt tussen beide steekincidenten.

Om 21:14 uur wordt de Brusselseweg als vluchtrichting van de dader genoemd.

Om 21:17 uur komen de eerste meldingen binnen over het incident op PD3 die eveneens de aandacht vragen van het Operationeel Centrum.

Om 21:18 uur melden de aanwezige politie-eenheden vanaf PD2 dat er sprake is van grote chaos. De politie geeft aan dat er meerdere slachtoffers zijn en vraagt met spoed om meerdere ambulances. Het politiepersoneel is gestart met het creëren van een veilig werkgebied voor hulpverlening, maar die is er dus nog niet.

Om 21:20 uur wordt gedeeld dat er op de PD's sprake is van een relatie, te weten: slachtoffers van dezelfde Nationaliteit (Syrische).

Om 21:22 uur deelt het OC mede aan eenheden, die kenmerken van een mogelijke aanslag herkennen, dat inmiddels via Operations (Landelijke Eenheid) is gevraagd om inzet van een eenheid van de Dienst Speciale Interventies (DSI) en dat die onderweg zijn. Het veiligheidsbeeld is tot dan toe dat er binnen een beperkt gebied sprake is van mogelijk meerdere aanvallers, gewapend met een mes, met tot dan toe meerdere dodelijke slachtoffers en meerdere gewonden. Dat beeld verandert nu naar een verwacht scenario van extreem geweld/ terrorisme waarbij het OC op korte termijn een PD4 verwacht.....

De naar het incident aanrijdende ambulances stellen zich, conform protocol, op nabij de PD in afwachting van nadere informatie omtrent een veilige werkomgeving op PD2. Zij kiezen daarbij voor een opstelplaats bij de kruising Brusselseweg en Fagotstraat en wachten op het sein veilig vanuit de MKA. De eenheden arriveren bij de opstelplaats om 21:23, 21:23 en om 21:30 uur.

Om 21:26 uur meldt een politie-eenheid dat een slachtoffer wordt gereanimeerd en dat een 2e slachtoffer buiten kennis is maar wel ademhaling heeft. Er wordt een veiligheidsbeeld geschetst van een grote oloploop van personen met een buitenlandse nationaliteit die hoog in de emotie zitten.

Na het beoordelen van de situatie en het verkennen/ schonen van de woning door een aanwezige eenheid, wordt gestart met het reanimeren van het slachtoffer dat in de woning ligt. Tijdens deze reanimatie wordt deze politie-eenheid veelvuldig door omstanders belemmerd in haar werkzaamheden waardoor de eenheid zich genoodzaakt ziet de reanimatie meerdere malen te onderbreken. Een andere politie-eenheid ter plaatse draagt zorg voor het slachtoffer dat buiten ligt. Tussen 21:28 uur en 21:32 uur communiceert het OC via de ether dat de ambulancedienst niet ter plaatse komt. Een eenheid geeft aan dat 3 ambulances op het "sein veilig" staan te wachten.

Op een later tijdstip spreekt een naar PD2 aanrijdende eenheid de bemensing van de op ruim 300 meter afstand van PD2 wachtende ambulance op de Brusselseweg aan en biedt escorte aan. De ambulance geeft aan de eigen procedure te volgen en te moeten wachten op het sein veilig van de eigen meldkamer.

Om 21:30 uur dreigt de situatie op PD2 uit de hand te lopen. Om 21:32 uur wordt andermaal aangedrongen op het doorsturen van de ambulance. Om 21:33 uur deelt een eenheid desgevraagd mede dat de ambulances kunnen aanrijden (sein veilig). Om 21:34 uur geeft de OVD-OC, na aanhouding van een verdachte op PD3 die voldoet aan het signalement van de dader van PD2, het "sein veilig" en begeven de ambulancehulpverleners zich naar de locatie.

De op PD2 ingezette OVD-P deelt een voertuig met de OVD-P die ingezet wordt op PD3. Op PD3 splitst dit team zich op en vertrekt lopend? een van de OVD-P's naar PD2 waar deze omstreeks 21:40 uur aankomt.

2.5.2 MKA

De eerste melding van PD2 komt om 21:10 uur binnen bij het OC en wordt om 21:12 uur overgedragen aan de MKA. Hierop worden door de MKA 3 ambulances aangestuurd. Dat betreft 2 "nieuwe" eenheden en iets later (21:23 uur) een derde eenheid die zich net op PD1 "vrij" gemeld heeft. Die derde eenheid heeft net de gruwelijke slachtofferbeelden op PD1 gezien en gehoord dat het OC opgeschaald heeft naar de procedure extreem geweld/terrorisme en landelijke eenheden ter ondersteuning aangevraagd heeft. Bij gebrek aan nadere informatie gaan deze drie ambulances uit van een ONVEILIGE situatie en stellen zich derhalve op bij een locatie nabij het incident in afwachting van het sein VEILIG van de MKA. Op die opstelplaats worden de medewerkers fysiek bedreigd. Een groot aantal mensen verzamelt zich rondom de ambulances. Er worden foto's gemaakt van de hulpverleners, de voertuigen en kentekens en er worden bedreigingen geuit.

Een naar PD2 aanrijdende politie-eenheid passeert de ambulances en biedt aan ze onder begeleiding naar de PD te brengen. De ambulancehulpverleners geven aan dat daar nog geen sprake is van een veilige werksituatie.

Om **21.33 uur** verzoekt de ambulance die Command & Control op zich genomen heeft om bijstand van de politie vanwege bedreiging door omstanders bij de opstelplaats van de ambulances. Enkele seconden later geeft de MKA "**sein veilig**" door aan de voertuigen bij de opstelplaats waarna de hulpverleners onder politiebegeleiding te voet naar de incidentlocatie gaan.

De daadwerkelijke aankomst bij de incidentlocatie is niet geplot en zal bij benadering, gelet op de positie van 1 van de ambulance om 21.35 uur ca. 2 minuten na sein veilig zijn.

Om veilig op de locatie van de hulpverlening te komen wordt door de politie een lijn gevormd waarbij onder inzet van de hondengeleiders en met getrokken wapenstokken de menigte op afstand wordt gehouden om de ambulancehulpverleners te laten passeren.

PD2 Joseph Postmesstraat	Politie	Ambulance
Melding	21:08	21:10
Opdracht verstrekt		21:12/21:13/21:21
Opstelplaats		21:23/21:30/21:23
1 ^e Eenheid ter plaatse	<21:18	21:35 (direct na sein veilig)
OvD-P ter plaatse	<21:40	
Vrij gemeld		22:02 – 23:36

2.6 PD 3

2.6.1 OC

Om 21:17 uur komt de eerste melding binnen van een bebloede man met een mes in de Turkse moskee Tevhid gelegen aan de Weustenraadstraat. Vervolgens wordt er om 21:20 uur geregistreerd dat een man binnen in de moskee is en iedereen bang naar buiten is gerend. Om 21:22 uur komt een tweede melding binnen met betrekking tot een bebloede man met mes in de moskee. De OVD-OC ontvangt informatie dat er op deze PD3 drie personen neergestoken zouden zijn. Tegelijkertijd komt vanuit de meldkamer ambulance informatie dat op dat moment op PD3 twee reanimaties plaatsvinden. De context daarvan is diffuus.

Om 21:19 uur wordt het bureau Maastricht gesloten, al het nog aanwezige personeel stopt met de werkzaamheden en biedt zich ter ondersteuning van de incidenten aan.

Om 21:22 uur deelt het OC mede aan eenheden, die kenmerken van een mogelijke aanslag herkennen, dat inmiddels via Operations is gevraagd om inzet van een eenheid van de dienst speciale interventies (DSI) en dat die onderweg zijn. Het veiligheidsbeeld is tot dan toe dat er binnen een beperkt gebied sprake is van mogelijk meerdere aanvallers, gewapend met een mes, met tot dan toe meerdere dodelijke slachtoffers en meerdere gewonden.

Gezien alles wat er tot nu toe is gebeurd, gaat de OVD-OC vanaf dit moment handelen alsof er een terreuraanslag plaatsvindt. Ze schaal verder op. Om de politiemeldkamer te ontlasten draagt de OVC-OC de aanwezige CaCo op om in het meldkamerproces te gaan acteren ter ondersteuning van de centralisten. De OVD-OC neemt daarop deels de taken van de CaCo over. Tevens neemt de OVD-OC contact op met de HOVD-P en informeert deze over het vermoeden van een terreuraanslag. Op dat moment besluit de HOVD-P om de incidenten (nog) niet te classificeren als een terreuraanslag. De feiten en omstandigheden wijzen op dat moment nog niet eenduidig op een terreuraanslag. Wel wordt besloten om te blijven acteren volgens het protocol van extreem geweld. Gelet op de drie incidenten, het mogelijk ontstaan van nieuwe incidenten, de onbekende dader(s) en het vermoeden van een terreuraanslag wordt op dat moment (21:32 uur) GRIP 2 afgekondigd.

Vervolgens stelt de OVD-OC de Landelijke Eenheid in kennis over het vermoeden van een terreuraanslag zodat zij DSI kunnen alarmeren, de zogenaamde rode knop procedure. De OVD-OC spreekt het vermoeden van een terreuraanslag ook uit richting de ambulancedienst met de opmerking dat zij dit vanuit haar rol niet mag duiden, maar dat vanwege de feiten en omstandigheden wel het vermoeden van een terreuraanslag bestaat. Op dat moment kan niet het sein veilig gegeven worden. De ambulancedienst geeft aan dit vermoeden te herkennen.

Ter ondersteuning wordt een extra OVD-OC gevraagd in dienst te komen. Ook worden eenheden vanuit het district Noord verplaatst naar Zuid ter voorbereiding op eventuele nieuwe incidenten en ter ondersteuning van de reeds aanwezige eenheden.

2.6.2 MKA

Op PD3 wordt eveneens om een ambulance gevraagd. Daarop worden twee eenheden aangestuurd naar dat incident. Omdat deze eenheden van ver moeten komen of elders voorwaardenscheppend (vws) opgesteld staan, zijn deze geruime tijd onderweg. Zij arriveren volgens de tijdlijn om 21:46 uur en om 21:52 uur. De ambulance die om 21:46 uur arriveert meldt zich om 22:02 uur weer vrij. De andere ambulance vervoert een slachtoffer naar het Zuyderlandziekenhuis te Heerlen.

PD3 Weustenraadstraat	Politie	Ambulance
Melding	21:17	21:22
Opdracht verstrekt		21:26 VWS, 21:33 opdracht
1 ^e Eenheid ter plaatse	<21:24	21:46
OvD-P ter plaatse	<21:25	
Vrij gemeld		22:02 / 22:18

2.7 Afronding incidenten

Uit de tijdlijnen is bekend dat de afronding van de incidenten op de PD's nog tot circa 24:00 uur in beslag neemt.

3 Context en toelichting

Mensen die bij de politie of de ambulancezorg werken, maken veel mee. Ze komen regelmatig in spannende en stressvolle situaties terecht. Dat hoort bij het werk. Ze hebben er ervaring mee, en zijn er voor opgeleid en getraind. Bij deze diensten werken dan ook mensen die het hoofd koel kunnen houden en tegen een stootje kunnen.

De gebeurtenissen van de 14^e december waren echter uitzonderlijk. Het is dan ook niet vreemd dat deze avond indruk heeft gemaakt op zowel politiemensen als ambulancehulpverleners. Het weergeven van feitelijke informatie zoals "aankomst ter plaatse" of "opdracht aan 120" doet geen recht aan de spanning, sfeer en emotie van die gewelddadige avond.

Politiemensen hebben vaker met geweld te maken dan ambulancehulpverleners. Zij beschikken over kleding (bv. kogelwerende vesten) en hulpmiddelen om zich hiertegen te beschermen.

Ambulancehulpverleners hebben nauwelijks mogelijkheden om zich tegen geweld te beschermen en zijn wat dat betreft veel kwetsbaarder.

Hieronder volgt een aantal citaten van betrokken hulpverleners waarin zij vertellen hoe zij de gebeurtenissen hebben beleefd.

3.1 Beleving politiemedewerkers

Ten tijde van aankomst van de politie-eenheden hadden zich reeds veel personen verzameld op de Joseph Postmesstraat. Veel van deze omstanders waren zeer emotioneel en scandeerden frequent Allahoe Akbar. Enkele omstanders wilden niet wachten tot aankomst van de ambulance en wilden het slachtoffer zelf richting ziekenhuis vervoeren. De aanwezige politiemedewerkers konden dit voorkomen. De omstanders hadden hier geen begrip voor waardoor op een gegeven moment de menigte zich richtte tegen de politie. De collega's werden geremd in hun handelen en de situatie escaleerde. De politiemedewerkers geven aan dat zij zich hierdoor moeilijk konden focussen op de hulpverlening. De op PD2 ingezette OVD-P bevestigt dit beeld en geeft aan dat de chaos ter plaatse groot was. Er heerste een zeer gespannen sfeer, waaronder het scanderen van Allahoe Akbar in deze context, het belagen van hulpverleners en het opruiende effect van de menigte op overige personen ter plaatse. Hierdoor voelen de hulpverleners zich ernstig bedreigd. Op een gegeven moment werden ook de wachtende ambulances belaagd waarna deze assistentie verzochten door politie-eenheden en die gekregen hebben.

3.2 Beleving ambulance-hulpverleners

Mijn collega en ik komen op het adres waar een steekpartij is gemeld (red: is PD1). Het slachtoffer ligt in de voortuin, dood. Zijn keel is opengesneden. Het is een vreselijke aanblik. Dan krijgen we van de meldkamer opdracht om naar een andere, meervoudige steekpartij in de buurt te gaan.

*Bij de melding krijgen we mee dat de situatie **onveilig** is. We moeten dan in de auto wachten op het sein 'veilig'. Ondertussen rijden er steeds meer politieauto's met zwaailicht en sirenes langs ons. Dat we er niet uit mogen frustreert me enorm. Ik ben hulpverlener. Ik wil mensen helpen. Ik moet mensen helpen. Dat is mijn werk.*

Familie ziet onze ambulance staan. Ze komen naar ons toe. De sfeer is gespannen. Een paar mensen schreeuwen, slaan op de auto, trappen tegen de wielen, trekken aan de deurklinken. Nu is de sfeer ronduit grimmig. De deuren hebben we net op tijd kunnen vergrendelen. Ik voel me belaagd. Wat is er aan de hand? Waar ben ik in beland?

'Er ligt iemand dood te bloeden! Jullie moeten nú komen!' schreeuwt een man. Ik draai het raampje omlaag en leg uit dat we dat willen, maar pas mogen als we van onze meldkamer horen dat het veilig genoeg is. Het komt niet aan. Er worden foto's van ons gemaakt. Misschien ook wel filmpjes. Kentekens worden genoteerd. Dan hoor ik: 'Ik weet jullie wel te vinden. We krijgen jullie wel.'

Het moet vreemd zijn overgekomen: slachtoffers hebben dringend zorg nodig, maar de ambulancehulpverleners blijven in de auto zitten. Dat komt omdat onze eigen veiligheid altijd voor gaat, want aan een dode of gewonde hulpverlener heeft niemand iets.

Hoeveel daders zijn er? Is er sprake van een terreuraanval? We hebben geen idee. Er zijn veel mensen op straat, maar we kunnen hen niet plaatsnemen. Wat zal er gebeuren als ik uit de auto stap? Straks schiet iemand met een geweer ons allemaal overhoop. We hebben geen enkele mogelijkheid om ons te verweren.

We weten niet wat er aan de hand is en wat ons nog te wachten staat. De situatie is onoverzichtelijk. Dreigt er gevaar? Springt de dader tevoorschijn of duikt er ineens iemand met een Kalasjnikov op? Ik ben overgeleverd aan wat er gaat gebeuren en heb er zelf geen vat op. Daardoor voel ik angst en onmacht.

Op straat is het onrustig en chaotisch. Er hangt een dreigende sfeer. Het ziet blauw van de zwaailichten. Ik hoor schreeuwen, vrouwen indringend huilen en honden blaffen. Er wordt geduwd en getrokken. Ook aan mij. Zo veel mensen op een klein stukje. We hebben geen overzicht. Het lijkt wel een oorlogsgebied. Zo kunnen we ons werk niet doen. Ik vraag om politiebegeleiding voor elk ambulanceteam.

Het flitst door mijn hoofd: Kom ik hier nog levend uit? Ik heb een vrouw en kinderen. Het is beangstigend. We maken veel mee op de ambulance, komen in allerlei stressvolle situaties, zijn wel wat gewend. Maar werken onder zulke omstandigheden is nieuw.

Na deze inzet heb ik een paar nachten slecht geslapen. Nog steeds denk ik er elke dag aan. Ze hebben beeldmateriaal van ons. Wat gaan ze ermee doen? Hangen onze foto's ergens aan de muur met de tekst 'wanted dead or alive'? De eerste dagen heb ik in de gaten gehouden of er foto's van mij op Youtube of Facebook worden gedeeld.

Ik snap de emoties bij familie en omstanders, maar wij komen met goede bedoelingen. Willen ons werk doen, maar dat we daarin worden gehinderd en zelfs bedreigd, dat begrijp ik niet. Als je hoort 'er kleeft bloed aan jullie handen' dan voel je je een crimineel in plaats van een hulpverlener. Alsof ik die vrouw heb vermoord.

Het heeft veel impact op me gehad. Ook op mijn vrouw en drie kinderen en op collega's die er die avond niet bij waren. Telkens als ik erover lees in de krant speelt de film zich opnieuw af in mijn hoofd. Je weet niet wat er nog op je af gaat komen. Je blijft op je hoede.

Dat de familie hulp is gaan vragen, begrijp ik. Als mijn moeder daar had gelegen, had ik dat ook gedaan maar zonder te dreigen en te filmen/fotograferen. Dat er veel emoties waren, begrijp ik. En dat onze uitleg waarom we niet meteen hulp konden verlenen niet is aangekomen, begrijp ik ook. Maar die bedreigingen, die begrijp ik niet. Zo ga je niet met hulpverleners om. Wij hebben geen mes getrokken, maar worden wel respectloos behandeld. Dat voelt oneerlijk.

3.3 Procedure Extreem geweld/ Terrorisme

Bij dit incident is de procedure Extreem geweld/Terrorisme van kracht geweest. Wat houdt die procedure op hoofdlijnen in? Een toelichting.

Bij "normale" incidenten waarbij sprake is van geweld, gaat een ambulance pas ter plaatse als de incidentlocatie door de politie veilig is verklaard. Doelstelling van deze procedure is om nieuwe slachtoffers, maar nu onder de hulpverleners, te voorkomen. De procedure extreem geweld voegt daar aan toe dat er een beroep wordt gedaan op hulpverleners om in voorkomende gevallen de grenzen van veilig werken op te rekken en daar waar mogelijk hulp en ondersteuning te bieden. In plaats van verengend, vernauwend zoals de procedure extreem geweld in publicaties wordt neergezet, wordt van hulpverleners juist een verruiming van de marges gevraagd omdat de situatie en de omstandigheden bijzonder zijn. Er is bij afkondiging van deze procedure sprake van een kantelpunt waarbij tussen de hulpdiensten onderling met nog meer nadruk wordt afgestemd of de diensten veilig kunnen werken in een omgeving met meer risico dan gebruikelijk. Daarnaast voegt deze procedure specifiek voor de politie toe dat via de landelijke eenheid Operations te Driebergen om de inzet van extra middelen gevraagd kan worden. Een van deze standaardprocedures voorziet voor situaties met extreem geweld in een snelle opschaling in het hogere geweldsspectrum met eenheden van de Dienst Speciale Interventies (DSI) vanuit het Landelijke reactie concept Terrorisme, onder leiding van Operations bij de Landelijke Eenheid in Driebergen. Vanuit de recente historie wordt gesproken over de "rode knop" procedure of terreuralarm.

3.4 Trainingen

Binnen de eenheid Limburg en binnen de veiligheidsregio's Limburg-Noord en Zuid-Limburg draait een programma in het kader van Terrorisme Gevolgbestrijding (TGB), waarin multidisciplinair het onderwerp extreem geweld in zijn volledige omvang wordt behandeld. In de weken voorafgaand aan het incident zijn er binnen dit programma trainingen verzorgd inzake de procedures rondom incidenten met extreem geweld. De politie kiest voor de term extreem geweld omdat die breder inzetbaar is dan alleen terrorisme. De inzet van middelen is in beide situaties gelijk. Het programma kent een brede insteek omdat het terroristisch oogmerk bij aanvang van een incident of bij binnenkomst van een eerste melding veelal niet direct duidelijk zal zijn. De politie geeft aan dat het programma het dreigingsbeeld Terrorisme Nederland volgt van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

Bij de RAV Zuid-Limburg zijn alle ambulancemedewerkers in 2017 geschoold in Terrorisme gevolgbestrijding (TGB). Deze trainingen zijn gevolgd op het opleidingsinstituut van de brandweer in samenwerking met de politie en de brandweer. Daarnaast hebben alle RAV-medewerkers in 2017 vaardigheidstrainingen gevolgd voor hulpverlening bij aan terrorisme of extreem geweld gerelateerde letsels.

3.5 Actueel dreigingsbeeld

Op het moment van het steekincident in Maastricht is het actuele dreigingsbeeld voor Nederland substantieel (niveau 4). De kans op een aanslag in Nederland wordt reëel geacht. De meest bepalende terroristische dreiging voor Nederland blijft de Jihadistische dreiging waarbij verschillende typen actoren betrokken kunnen zijn. Het dreigingsbeeld omschrijft als trend over het algemeen aanslagen van kleinschalige aard door individuen met eenvoudige middelen (messen, vuurwapens en voertuigen).

Bij de analyse van het OC is de inschatting gemaakt dat het verloop van de incidenten op de bewuste avond past binnen het scenario van een Jihadistische dreiging. Er zijn meerdere PD's en meerdere daders (want andere signalementen), het gaat om kleinschalige aanslagen en er worden eenvoudige middelen (mes, stokken) gebruikt.

3.6 GRIP

In de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure (GRIP) is vastgelegd hoe de coördinatie tussen de hulpdiensten verloopt. GRIP is een opschalingsmodel waarbij een hoger GRIP-niveau vraagt om meer (bestuurlijke) coördinatie. In deze casus is opgeschaald naar GRIP 2 waarbij de coördinatie op lokaal niveau (gemeente Maastricht) geborgd is.

4 Conclusies

4.1 Beantwoording onderzoeksvragen

In paragraaf 1.2 van deze evaluatie zijn een aantal vragen geformuleerd die hier worden beantwoord:

Wat is er op de avond van 14 december gebeurd?

In hoofdstuk 3 en in de tijdlijn in de bijlage is uitvoerig weergegeven wat zich op de avond van 14 december 2017 heeft afgespeeld.

Hoe hebben de hulpdiensten daarop gereageerd?

Geconcludeerd wordt dat de hulpdiensten conform de gebruikelijke procedures gereageerd hebben. Bij incidenten waarbij sprake is van geweld draagt de politie zorg voor een veilige werkomgeving voor de andere hulpverleners. Er is op locatie gewerkt in de geest van het landelijke ringenmodel met een indeling van warmzone en coldzone.

Welke protocollen of procedures zijn gevolgd?

De standaard werkafspraken zijn gevolgd waarbij ambulancemedewerkers een veilige werkomgeving als voorwaardelijk zien voor de uitvoering van hun werkzaamheden. Daarbij is gewerkt in de geest van het protocol extreem geweld. Dat betekent concreet dat de opstelplaats van de voertuigen buiten de hotzone plaatsvindt en de politie de grenzen van de zones (en daarmee de gebieden met een acceptabel risico) bepaalt.

Waren de procedures voldoende bekend bij de hulpverleners?

De hulpverleners van zowel politie als ambulancezorg hebben in de periodes voorafgaand aan het incident trainingen en vaardigheidstrainingen gevolgd voor de procedures die gehanteerd worden bij extreem geweld. In de aanloop naar Kerst hebben de politiemedewerkers in diverse weken trainingen gehad rondom het onderwerp terrorisme, extreem geweld, rode-knop-procedures en dergelijke. Geconcludeerd wordt dat deze procedures voldoende bekend zijn.

Zijn de procedures correct toegepast?

Op basis van de tijdlijn, het feitenrelaas en de sfeerbeschrijving wordt geconcludeerd dat de procedures correct zijn toegepast. De hulpverleners hebben in de geest van het ringenmodel gewerkt, de voertuigen zijn op een veilige locatie opgesteld om na het sein veilig de incidentlocatie te benaderen en te betreden.

Wat zijn de gevolgen geweest voor de slachtoffers?

Het slachtoffer op PD1 was reeds overleden bij aankomst van de ambulance.

Om de vraag te beantwoorden wat de gevolgen voor de slachtoffers op PD2 zijn geweest, zijn de relevante tijden uit de gecombineerde tijdlijn onder elkaar gezet:

- 21:10 Melding MKA Joseph Postmesstraat
- 21:12 Opdracht van MKA aan Ambu 1, adres Joseph Postmesstraat
- 21:13 Opdracht van MKA aan Ambu 2, adres Joseph Postmesstraat
- 21:14 Vertrek Ambu 1 naar Joseph Postmesstraat
- 21:14 Vertrek Ambu 2 naar Joseph Postmesstraat
- 21:18 Politie meldt vanaf PD2 (Joseph Postmesstraat) mogelijk delta-S.O (dodelijk slachtoffer)
- 21:19 Opdracht van MKA aan Ambu 3, adres Joseph Postmesstraat
Vertrek Ambu 3 naar Joseph Postmesstraat
- 21:23 Aankomst Ambu 1 en Ambu 2 op veilige opstellocatie nabij PD2
- 21:30 Aankomst Ambu 3 op veilige opstellocatie nabij PD2
- 21:33 Sein veilig (enkele seconden na 21:33)
- 21:35 Aankomst ambulancehulpverleners op PD2

Hieruit blijkt dat Ambu 1 en Ambu 2 van 21:23 tot 21:33 uur op de opstellocatie hebben gestaan. In tijden van nood kan een minuut uren lijken te duren. Zo kunnen mensen die op een ambulance wachten het gevoel hebben dat ze 'heel lang' hebben moeten wachten op hulp.

Feitelijk hebben de ambulances 10 minuten gewacht, omdat het onveilig was. Gezien de zeer ernstige verwondingen van een van de slachtoffers op PD2 is het zeer onwaarschijnlijk dat deze persoon in leven zou zijn gebleven als de ambulance 10 minuten eerder te plekke was geweest.

4.2 Overige conclusies

Er is voldoende feitelijke informatie voorhanden gebleken om een tijdslijn en feitenrelaas op te kunnen stellen. Hieruit kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- 1 De procedure Extreem Geweld is toegepast. Het werken volgens dit protocol heeft vrijwel geen invloed gehad op de hulpverlening door de ambulancezorg. Ook wanneer deze procedure niet toegepast zou zijn, had de ambulancedienst haar inzet afgestemd op het beschikbaar zijn of komen van een veilige werkomgeving voor de hulpverleners
- 2 De beslissing van de politie om op een gegeven moment aan de incidenten het vermoeden van een terreuraanslag te koppelen is gebaseerd op duidelijke argumenten, te weten meerdere PD's, vermoedelijk meerdere daders, kleinschalig, eenvoudige middelen.
- 3 De leiding & coördinatie liepen zoals gebruikelijk. Er is opgeschaald naar GRIP 2 en uit niets is gebleken dat hier onduidelijkheden over waren bij de diverse betrokken hulpverleners.

4.3 Overige vragen rondom de incidenten

Naast de eerder geformuleerde onderzoeksvragen zijn er vragen met betrekking tot het incident die in het onderzoek gesteld zijn en dien hier ook meteen opgenomen en beantwoord worden.

- Op basis waarvan is uitgegaan van een terreurscenario?

Om 21:22 uur realiseert de OVD-OC zich dat er sprake zou kunnen zijn van een bekend scenario: meerdere kleinschalige incidenten, meerdere daders, meerdere PD's, gebruik eenvoudige middelen. De OVD-OC informeert daarop de landelijke eenheid Operations in Driebergen en verzoekt om de inzet van extra eenheden in het hogere geweldsspectrum.

- In hoeverre waren de betrokken hulpverleners bekend met het terreurscenario, het protocol en het ringenmodel en hebben zij hiermee geoefend?

Op basis van het programma dat binnen de eenheid Limburg alsook binnen de beide aangesloten veiligheidsregio's gedraaid wordt, zijn hulpverleners bekend met het scenario Extreem geweld. In de weken voorafgaand aan het incident waren er nog trainingen verzorgd. Ook uit de context en het relaas blijkt dat de hulpverleners op de hoogte waren van het scenario (onder meer sein Veilig)

- Wat betekende het terreurscenario voor het optreden van de hulpdiensten (ambulancedienst) en het optreden van de politie? Wat deden zij anders of zouden zij anders hebben moeten doen dan wanneer geen sprake was geweest van een terreurscenario? Welke specifieke uitgangspunten/afspraken zijn hiervoor benoemd?

Zoals eerder gesteld betekent werken in het scenario extreem geweld voor de hulpdiensten dat er extra aandacht is voor de beoordeling of deze diensten in de gegeven situatie hun werkzaamheden kunnen doen in een omgeving met meer risico dan normaal. Daar maakt de politie afwegingen in, maar de overige hulpdiensten hanteren daarin ook eigen afwegingen. In dit incident heeft het scenario extreem geweld relatief weinig invloed gehad. Op basis van de standaardprocedure bij de ambulancedienst zou in dit geval op basis van de melding 'steekpartij, stikken, messen, 3 slachtoffers, chaos op de PD' ook op afstand gewacht zijn op een sein veilig van de politie en de MKA.

- Hoe is omgegaan met eigen veiligheid vs. hulpverlening, opsporing vs. redden, informatiedeling vs. vertrouwelijkheid en een mogelijke vervolgdreiging?

In het kader van de eigen veiligheid hebben de hulpverleners van zowel politie als ambulancedienst nadrukkelijk de grenzen opgezocht van waar zij veilig kunnen werken. Soms zijn ze daar over de grens gegaan. Dat blijkt onder meer uit het relaas van betrokkenen in hoofdstuk 3. De drive om hulp te verlenen in een situatie waarbij de politie een cordon vormt met inzet van politiehonden en wapenstokken geeft aan dat de grenzen van wat verwacht mag worden opgezocht zijn. De beschikbare informatie is tussen de diensten gedeeld. Zowel in LCMS als in GMS als in fysieke afstemming op de locatie van OC en MKA te Maastricht. Een mogelijke vervolgdreiging is geanalyseerd (verwacht PD4) en conform de procedures is daarop ook geacteerd. Onder meer door via Operations aanvullende eenheden aan te vragen. Redding is voor opsporing gesteld, maar daarbij zijn wel de geijkte veiligheidsprocedures gevolgd (onder meer locatie/woning verkend op daders en / of slachtoffers).

- Op basis waarvan en door wie is ingeschat dat de situatie niet veilig was voor de hulpverleners? Hoe verliep de informatie-uitwisseling/communicatie hierover? Hoe is daarbij het landelijke ringenmodel toegepast? Wat was hierbij de rol van de meldkamer?

De OVD-OC heeft op het OC geconstateerd dat de opeenvolging van incidenten lijkt op de ontwikkeling van scenario's rondom extreem geweld zoals die in trainingen en procedures aan de orde is geweest. De dienstdoende OVD-OC heeft daarop de zogenaamde rode-knop-procedure gestart en heeft met Operations in Driebergen overleg gepleegd over de inzet van extra eenheden. Daarbij is deze analyse ook gedeeld met de overige hulpdiensten en gecommuniceerd met de eenheden.

Het landelijke ringenmodel is niet strikt toegepast. Wel is gewerkt in de geest van dat model. Er was geen sprake van een zogenaamde hotzone (gevechten met politie of hulpverleners) wel van een ruime warme zone. Daarbij is geacteerd in de geest van het ringenmodel en is er bijgedragen aan het creëren van een veilige werkomgeving

- Vergelijk het optreden met lokale afspraken en protocollen en de doelen van het ringenmodel, te weten wel kunnen optreden door hulpverleners (in casu ambulance) in een onveilige situatie.

Het doel van het ringenmodel is hier gerealiseerd. Hoewel de situatie onveiliger was dan bij standaardinzetten, heeft de politie gewerkt aan een corridor waarlangs de andere hulpverleners naar het slachtoffer op PD2 konden lopen. Zodra dat cordon er was, kon het sein veilig worden gegeven en konden de hulpverleners naar de slachtoffers toe. Daarbij wordt aangetekend dat in de beleving van mensen deze wachttijd vaak enorm lijkt. De realiteit is dat de eerste ambulances rond 21:23 in de nabijheid van de Johan Postmesstraat arriveren en zich opstellen op de kruising Brusselseweg / Fagotstraat. Om 21:30 arriveert de andere eenheid op deze opstelplaats waarna de eenheden kort na 21:33 gezamenlijk doorgaan naar PD2 omdat sein veilig is gegeven.

- Hoe verliep de multidisciplinaire samenwerking ter plaatse? Waar lag de leiding & coördinatie?

Er is in de loop van het incident opgeschaald naar GRIP 2. De leiding en coördinatie is daarbij belegd bij een Regionaal Operationeel Leider. COPI en ROT hebben ook vergaderd. Het eerste COPI was om 22:10 uur, het eerste ROT om 22:40 uur.

5 Bijlage 1 Tijdlijn

Op de volgende pagina's is de samengestelde tijdlijn weergegeven. De weergave van de politie is gekoppeld aan de eerder benoemde PD1, PD2 en PD3. De weergave van de ambulance maakt gedetailleerder de opdrachtverstrekking en aankomst van de individuele ambulances zichtbaar. In de combinatie is zichtbaar hoe de incidentbestrijding die avond is verlopen.

OC	PD1 Botsaartstraat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstraat		MKA	132	101	116	139	114	120
	Start incident voor MKA			20:58	Melding Botsaartstraat duur:11.25 min.						
				20:59							
1e Melding: onbekend persoon, heeft meerdere keren gestoken, SO buiten in struiken, dader sprak arabisch	start incident 1 voor OC			21:00							
stuurt 1e eenheid richting Botsaartstraat				21:01		Opdr. aan 132 Botsaartstraat					
	Dader weggerend richting Malberg			21:02							
OvD-OC start met oproepen ondersteunende forensische en opsporingsdiens ten. Stelt OvD- OC België in kennis i.v.m. vluchtrichting.	Signalement en Arabische spreektaal, RTIC plust informatie op			21:03							
	Beschrijving kleding: kort lederen zwarte jas en spijkerbroek			21:04							
	Politie ter plaatse volgens plotting (mogelijk eerder)			21:05							
				21:06							
focus van hulpverlening naar opsporing PD1	Woning SO gecontroleer d op daders en SO's			21:07							

OC	PD1 Botsaartstraat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstraat		MKA	132	101	116	139	114	120
Melding Politie: Slaan met stokken en steekpartij Joseph Postmesstraat	OvD-P arriveert ongeveer samen met ambulance ter plaatse. NB: slachtoffer overleden			21:08							
		Start incident II		21:09	21.09 Melding Jozef Postmesstraat: A1 Steekpartij 3 SO	Opdr. aan 116 VWS Nuth	21.09 AP Botsaartstraat				
Melding AMBU doorgezet: A1 steekpartij 3 SO				21:10							
				21:11	21.10 Melding Jozef Postmesstraat			Vertrek VWS Nuth			
politie-eenheden van PD 1 af en gestuurd naar PD 2		Nadere info: man bloedend op straat, meisje gezicht open, inzet AMBU		21:12		Opdr. Aan 139 Jozef Postmesstraat					
ontvangen signalement dader PD 2 wijkt sterk af van signalement PD 1. Leidend scenario is meerdere daders, meerdere PD's. RTIC onderzoekt relatie	Melding aan alle eenheden: Steekpartij PD2, signalement dader: gekleed in shirt en trainingsbroek			21:13		Opdr. aan 101 Jozef Postmesstraat					
		Vluchtrichting dader Brusselseweg		21:14			Vertrek Jozef Postmesstraat			Vertrek Jozef Postmesstraat	
				21:15	telefonisch contact OvDG						

OC	PD1 Botsaartstraat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstraat		MKA	132	101	116	139	114	120
				21:16							
eerste melding PD 3 bij Moskee	OVD-P verzoekt om 3 eenheden bij PD1. Verzoek niet ingewilligd vanwege PD 2		Man met mes in Moskee, heeft daar niet gestoken	21:17							
	eenheden rijden van PD1 naar PD 2	1e eenheid P ter plaatse. Patrouille en hondengeleider. NB: grote chaos. Meerde SO's, vraagt met spoed meerdere AMBU. Politie start met creëren veilig werkgebied voor hulpverlening. Politie meld mogelijk delta-SO		21:18	Melding Jozef Postmesstraat: A1 Steekpartij						
				21:19	Melding Jozef Postmesstraat MUMC ingelicht	Opdr. aan 116 Jozef Postmesstraat		Vertrek Jozef Postmesstraat			
Sprake van relatie PD1 en PD2, slachtoffers van gelijke nationaliteit			Man is binnen in moskee. Iedereen bang en naar buiten gerend	21:20			Vrij Botsaartstraat				
				21:21	telefonisch contact OvdG	Opdr. aan 132 Jozef Postmesstraat	Vertrek Jozef Postmesstraat				

OC	PD1 Botsaartstraat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstraat		MKA	132	101	116	139	114	120
2e melding: bebloede man met mes in moskee. OC analyseert: meerdere PD's, meerdere plekken met extreem geweld: SCENARIO EXTREEM GEWELD/ TERRORISME. Melding aan eenheden: Via Operations (landelijke eenheid) is gevraagd voor inzet DSI en dat die aanrijdend zijn			2e melding: bebloede man met mes in moskee	21:22	21.22 u Melding Weustenraadstraat. Duur: 2.53 min nts-triage U1 - AMBU ruzie geweest, 2 burens in moskee ligt 1 slo gestoken in hoofd, overal bloed Afwijkende ABCD-criteria: Bloeding, uitwendig= Massaal Kleur= Bleek## met ppolitie met A1 naar ZLH						
AMBU's komen samen op Brusselseweg / Fagotweg				21:23					Aankomst opstelplaats nabij Jozef Postmesstraat		
				21:24							
				21:25							
				21:26		Opdr. aan 114 VWS MAA					Vertrek VWS MAA
		diverse SO's, reanimatie gaande, oploop op straat		21:27							
		URGENT: 3335 vraagt met spoed assistentie		21:28							
			3305 vraagt ambulance bij moskee. Verdacht is aangehouden/ mes IBN	21:29							

OC	PD1 Botsaartstraat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstraat		MKA	132	101	116	139	114	120
		Assistentie collega ingetrokken, aanvullend spoedverzoek hondengeleiders		21:30							
				21:31	Melding Weustenraadstraat: Mogelijke steekpartij						
Met spoed gevraagd AMBU te laten aanrijden.				21:32							
				21:33		Opdr. aan 114 Weustenraadstraat					
						Opdr. Aan 120 VWS Valkenburg					
SEIN VEILIG. AMBUS gaan door			2 reanimaties gaande bij moskee. FOUTIEVE MELDING IN GMS, betreft PD2	21:34	SEIN VEILIG Joseph Postmesstraat						
				21:34	telefonisch contact OvDG						
				21:35		Aankomst Jozef Postmesstraat	Aankomst Jozef Postmesstraat				
				21:36							
				21:37				Aankomst Jozef Postmesstraat			
		politie vormt linie		21:38		Opdr. Aan 120 Weustenraadstraat					Vertrek Weustenraadstraat

OC	PD1 Botsaartstr aat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstr aat		MKA	132	101	116	139	114	120
				21:39	telefonisch contact OvDG						
		vrouwelijk slachtoffer overleden. OvD-P ter plaatse		21:40						Vertrek Weustenraadst raat	
				21:41							
				21:42							
				21:43	MUMC 2e maal ingelicht ZLH en ZLG ingelicht						
					Telefonisch contact ACGZ						
				21:44							
				21:45							
				21:46						Aankomst Weustenraadst raat	
				21:47							
				21:48							
				21:49	HAP ZZL ingelicht	Vertrek naar MUMC					
				21:52							Aankomst Weustenraadst raat
				21:53							
				21:54	telefonisch contact OvDG						
				21:55							

OC	PD1 Botsaartstraat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstraat		MKA	132	101	116	139	114	120
				21:56		Aankomst MUMC					
				21:57							
				21:58	telefonisch contact OvdG						
				22:00							
				22:02			Vrij Jozef Postmesstraat				
				22:04							Vertrek naar Zuyderland Heerlen
				22:05				Vertrek naar MUMC			
				22:08						Vrij Weustenraadstraat	
				22:15				Aankomst MUMC			
				22:20							
				22:22							Aankomst Zuyderland Heerlen
				22:26		Vrij MUMC					
				22:30							
				22:34	telefonisch contact OvdG						
				22:38							Vrij Zuyderland
				22:40			SP Heuvelland				
				22:41	telefonisch contact OvdG						
				22:45							
				22:46							

OC	PD1 Botsaartstr aat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstr aat		MKA	132	101	116	139	114	120
				22:50				Vrij MUMC			
				22:54							
				22:55							
				23:00							
				23:02						SP Geleen	
				23:08							SP Heerlen
				23:25		SP Maastricht					
				23:26					Vrij Jozef Postmesstr aat		
				23:30					SP Maastricht		
				23:31							
				23:38							
				23:40							
				23:45							
				0:00							
				0:01							
				0:13							
				0:14							
				0:22							
				0:23							

OC	PD1 Botsaartstr aat	PD2 Joseph Postmesstraat	PD3 Weustenraadstr aat		MKA	132	101	116	139	114	120
				0:29							
				0:30							
				0:39							
				0:48							

6 Bijlage 2, lijst met afkortingen

C2000	Communicatiesysteem voor de hulpdiensten
CaCo	Calamiteiten Coördinator, hij vormt de eenhoofdige leiding op de meldkamer bij opschaling
COPI	Coördinatieteam Plaats Incident
DSI	Dienst Speciale Interventies
GMKL	Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg
GMS	Geïntegreerd meldkamer Systeem
GRIP	Gecoördineerde regionale Incidentbestrijdingsprocedure
HOvD-P	Hoofdofficier van Dienst - Politie
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem, het systeem waarmee hulpdiensten bij incidenten gezamenlijk informatie delen
MKA	Meldkamer Ambulancezorg
OC	Operationeel Centrum
OvD-I	Officier van dienst - Informatie
OvD-OC	Officier van Dienst - Operationeel Centrum
OvD-G	Officier van Dienst - Geneeskundig
OvD-P	Officier van Dienst - Politie
OvD-R	Officier van Dienst - recherche
PD	Plaats delict
ROT	Regionaal Operationeel Team (onderdeel van GRIP)
RTIC	Real Time Intelligence Centre
TGB	Terrorisme Gevolg Bestrijding
VWS	Voorwaardenscheppend, ambulances die strategisch gereed gaan staan